

MEMO

Aan: Wethouder Ramona Sour
Van: Maud Weem van de
Datum: 21 september 2022
Betreft: Mogelijkheden voor ondersteuning gedupeerden bewindvoerder De Beer

Inhoud memo:

1. Aanleiding

In het najaar van 2021 zijn er door de gemeentes Oss en Meierijstad klachten ingediend bij de Rechtbank 's-Hertogenbosch over het functioneren van bewindvoederskantoor De Beer uit Uden. De dienstverlening van deze bewindvoerder voor inwoners van de genoemde gemeenten was naar hun inzien niet in overeenstemming met de wettelijke taken en zorgplicht die een bewindvoerder heeft. Ook de voormalige gemeente Uden heeft dit ongewenst handelen opgemerkt en een klacht ingediend rechtstreeks bij bewindvoederskantoor De Beer en de bijbehorende klachtencommissie.

De ingediende klacht is door de Rechtbank na uitvoerig overleg en na uitleg over de opgedane ervaringen in behandeling genomen. Daarop heeft de kantonrechter een uitgebreid onderzoek ingesteld. De bewindvoerder is tijdens een rechtszitting ter verantwoording geroepen. Naar aanleiding van het onderzoek, gesprekken met de bewindvoerder, gesprekken met o.a. de medewerkers van Meierijstad, heeft de Kantonrechter uiteindelijk op 10 maart 2022 besloten de bewindvoerder ambtshalve te ontslaan en per direct uit zijn ambt te zetten. Het oordeel berust op twee gronden:

1. Levering van ondermaatse kwaliteit;
2. Gebrek aan professionaliteit en betrouwbaarheid bij de bewindvoerder.

2. Vervolgstappen rechtbank

De Rechtbank heeft de lopende dossiers van het bewindvoederskantoor uit Uden direct verdeeld over 5 nieuwe bewindvoerders in de regio. Het betreft:

- Gemeente Bernheze: 4 cliënten
- Gemeente Boekel: 0 cliënten
- Gemeente Meierijstad: 13 cliënten (waarvan 2 echtparen)
- Gemeente Uden: 36 cliënten
- Gemeente Oss: nog onbekend

Bovenstaande betreft de officiële dossiers die we van de rechtbank ontvangen hebben van personen die door de rechter onder bewind zijn gesteld en wiens bewindvoerder De Beer was. Daartoe behoren ook gehuwden/partners en daarnaast zijn er enkele gedupeerden meer in beeld gekomen. Dit maakt voor de gemeente Maashorst een totaal aantal gedupeerden van 41 personen. De dossiers van personen die via dit bewindvoederskantoor budgetbeheer of budgetcoaching ontvingen, zijn niet meegenomen.

Bijlage 1 biedt inzicht in de benoeming van een bewindvoerder en wat er gebeurt bij fraude.

3. Ondernomen stappen gemeente Maashorst

In reactie op bovenstaande ontwikkelingen hebben we als gemeente Maashorst de volgende maatregelen getroffen voor de gedupeerden:

- Op verzoek van de gemeente is ONS Welzijn ingeschakeld om gedupeerden op te vangen om hen emotionele steun te geven en om te inventariseren wat er direct aan hulpverlening nodig was om wat rust en structuur te creëren. Door ONS Welzijn hiervoor op 31 maart 2022 een eerste bijeenkomst georganiseerd. Door ONS welzijn is er op 22 juni 2022 ook een tweede informatiebijeenkomst georganiseerd voor gedupeerden waarbij ze elkaar konden ontmoeten, steun bij elkaar konden vinden en hun vragen konden stellen;
- Er is direct na de benoeming van de 5 nieuwe bewindvoerders door de gemeente contact met ze gezocht om afstemming te zoeken en om uit te leggen hoe het beleid is met betrekking tot de toepassing van de bijzondere bijstand;
- Met terugwerkende kracht Individuele Inkomensvoorschot verleend en een tegemoetkoming uit het activiteitenfonds over 2021;
- Bewindvoederskosten, inclusief intake, zijn over 2021 voor alle gedupeerden betaald, ongeacht de eigen draagkracht. Voor gedupeerden met schulden en (beperkte) draagkracht zijn deze kosten ook over 2022 in zijn geheel betaald (bijzondere bijstand);
- Kosten voor rechtsbijstand (griffierecht en eigen bijdrage) zijn gecompenseerd via de bijzondere bijstand in de gevallen dat gedupeerden een procedure tegen de bewindvoerder hebben ingesteld.
- In een aantal acute crisissituaties is maatwerk verricht door eveneens bijzondere bijstand te verstrekken, bijvoorbeeld bij de vergoeding van kosten voor een nieuwe koelkast die dringend nodig was;
- We hebben op de bijeenkomst van 22 juni, gedupeerden opgeroepen om zich te melden als ze ook schulden hebben aan de gemeente Maashorst om in deze gevallen maatwerk in de vorm van bijvoorbeeld kwijtschelding te verlenen. In één situatie heeft deze kwijtschelding reeds plaatsgevonden.
- Interne werkprocessen worden bekeken en zo nodig bijgesteld, zodat we alert blijven op situaties als deze.

Door inzet bovenstaande punten heeft de gemeente in totaal al een financiële compensatie verleend van €117.626,-.

4. Ondernomen stappen andere gemeenten

Meierijstad en Bernheze

De gemeente Bernheze heeft haar verplichtingen op het vlak van schuldhulp belegd bij de gemeente Meierijstad. Laatstgenoemde heeft na de uitspraak van de rechtbank de volgende stappen gezet:

- Waar nodig wordt met terugwerkende kracht alsnog Bijzondere Bijstand of een minimaregeling toegekend d.m.v. een verkorte aanvraagprocedure;
- Bestaande schulden worden geïnventariseerd, zodat tegelijkertijd ook direct een schuldregelingstraject kan worden gestart en eventuele incassoprocedures kunnen worden stopgezet;
- Er is direct na de benoeming van de 5 nieuwe bewindvoerders door de gemeente contact met ze gezocht om afstemming te zoeken en om uit te leggen hoe het beleid is met betrekking tot de toepassing van de bijzondere bijstand. Aan de bewindvoerders zijn de bevindingen van het door de gemeente uitgevoerde uitgebreide interne dossieronderzoek teruggekoppeld;
- Alle netwerkpartners zijn op de hoogte gesteld en verwijzen bij vragen naar het team Schuldhulp;
- Interne werkprocessen worden bekeken en zo nodig bijgesteld, om alert te blijven op situaties als deze.

Gemeente Oss

Nog onbekend.

5. Wat kan de gemeente Maashorst aanvullend betekenen voor de gedupeerden?

Naar aanleiding van de motie van de Raad zetten we hieronder uiteen wat de gemeente Maashorst aanvullend op de eerdere ondersteuningsmaatregelen voor de gedupeerden kan betekenen. Daarbij maken we onderscheid in drie varianten van ondersteuningsmaatregelen. In onderstaand figuur is dit overzichtelijk in beeld gebracht:

Ondersteuningsmogelijkheden gedupeerden

Terugdringen misgelopen gemeentelijke dienstverlening

Mogelijkheid 1: Individuele Inkomensloeslag 2022

Gedupeerden kunnen met terugwerkende kracht inkomensloeslag ontvangen over 2022. Deze toeslag is een eenmalig bedrag op jaarbasis. Enkele gedupeerden hebben dit al ontvangen. Het gaat dan om de 17 personen die we beschouwen als niet-draagkrachtig. Er zijn echter ook 24 gedupeerden die wel (beperkt) draagkrachtig zijn en om die reden niet in aanmerking komen voor een Individuele Inkomensloeslag over 2022. Voor deze groep kan een uitzondering gemaakt worden, net zoals dat ook voor de volledige groep gedupeerden is gebeurd voor 2021. Afhankelijk van de persoonlijke situatie van de 24 gedupeerden (gehuwd of alleenstaand, met of zonder kind) varieert het totaalbedrag dat gepaard gaat met de compensatie van deze personen tussen €10.296,- en €14.712,-.

Mogelijkheid 2: trajectduur schuldsanering verkorten

Door het onjuist handelen van de bewindvoerder zijn er mogelijk gedupeerden die zich niet in de fase van schuldsanering waarin zij eigenlijk zouden moeten zitten. Deze vertraging kan worden gecompenseerd door als gemeente de persoonlijke bijdrage van een gedupeerde voor één of twee jaar vooruit te betalen. Dit wordt door de gemeente afgedragen aan de kredietbank. Op die manier worden als het ware de verloren jaren ingelopen.

Van de 41 personen die met schulden onder bewind stonden zijn er 17 niet draagkrachtig en 24 wel. Personen die draagkrachtig zijn dragen gemiddeld €112,- per maand af in een schuldsaneringstraject. Personen die niet draagkrachtig zijn betalen gemiddeld €54,-. De totale som over 24 maanden zou dan naar inschatting voor alle gedupeerden samen €86.544,- bedragen.

Compensatie verloopt via de bij de gemeente bekende processen en op de onderdelen waarin we als gemeente daadwerkelijk een rol vervullen. Dit zorgt voor objectiviteit in het handelen. Zeker mogelijkheid 2 biedt de gedupeerden vooruitzicht op een toekomst zonder schulden, omdat deze als onderdeel van het schuldsaneringstraject handvatten en begeleiding krijgen gericht op een financieel gezonde toekomst. Wij als gemeente zijn daarbij gebaat, omdat dit de kans verkleint dat ze weer schulden opbouwen.

Deze inzet gaat gepaard met de inzet van financiële middelen. Zeker bij mogelijkheid 2 wordt er compensatie verleend die buiten de reguliere ondersteuningsmogelijkheden van de gemeente valt. Deze inzet is echter wel gekoppeld aan het reguliere traject van schuldsanering waardoor dit positief afwijkt van mogelijkheid 3.

Mogelijkheid 2 biedt alleen uitkomst voor gedupeerden die in aanmerking komen voor schuldsanering. Bij hen start het traject met het bereiken van een akkoord met de schuldeisers dat zij een gedeeltelijke betaling ontvangen en daarna de schuld vervalt. Het resterende deel van de schuld wordt overgenomen door de kredietbank en in drie jaar afgelost. Deze partij incasseert gedurende drie jaar de maandelijkse aflossing van de betreffende persoon. Dit traject wordt ingezet bij situaties waarin er geen zicht is op verandering van inkomsten bij de inwoner in kwestie, bijvoorbeeld omdat deze een uitkering heeft. Bij dit traject is het mogelijk om in één keer een deel van de nog openstaande schuld bij de kredietbank af te lossen en zo het tijdstraject te verkorten. Er zijn echter ook personen die gebruik maken van schuldbemiddeling. Bij deze situatie wordt voorafgaand niet onderhandeld met de schuldeisers, omdat er verwacht wordt dat deze persoon nog meer inkomen zal vergaren. Schuldeisers gaan dan niet akkoord met een 'afkoop' zoals dat gebeurt bij de schuldsanering, omdat zij hopen over de periode van drie jaar meer te kunnen innen. Personen betalen dan over drie jaar een maandelijks bedrag aan aflossing van de schuld dat afgestemd is op hun inkomen en vermogen. Dit bedrag wordt dus aangepast op het moment dat hierin iets verandert. De bemiddelingsperiode duurt drie jaar, tenzij tussentijds de volledige schuld wordt afbetaald. Als na de drie jaar er nog een schuld resteert dan wordt deze kwijtgescholden. In deze situatie heeft een compensatie van de gemeente aan de kredietbank niet het beoogde effect, omdat deze bijdrage er niet direct toe leidt dat de trajectduur wordt verkort, enkel dat een groter deel van de schuld wordt afbetaald.

De inzet van mogelijkheid 2 is tevens tijdsintensief en gaat gepaard met onzekerheden. Het vraagt per gedupeerde om onderzoek naar de persoonlijke situatie, zodat bepaald kan worden of deze in de schuldsanering of in de schuldbemiddeling terecht komt en of er daadwerkelijk sprake is van een opgelopen vertraging in het traject. Daarnaast is er toestemming nodig van de rechtbank, bewindvoerder en de kredietbank. Vooraf kan niet gesteld worden op welke termijn de noodzakelijke informatie beschikbaar is, of de gedupeerde in aanmerking komt voor schuldsanering en de noodzakelijke toestemming er komt.

Compensatie financiële schuld

Mogelijkheid 3: Schuldenlast compenseren

De gedupeerden zijn bijna allemaal als gevolg van schulden onder het bewind komen te staan van De Beer. Het is mogelijk hen te steunen door het (gedeeltelijk) compenseren van de schuldenlast. Daarbij kun je afwegen om per gedupeerde:

- De totale schuldenlast te compenseren;
- De schuld waarmee men startte in het schuldsaneringstraject te compenseren;
- Een vast bedrag of vast percentage van de schuld te compenseren.

We kunnen nu nog niet exact bepalen welke financiële middelen hiermee gepaard gaan. Wel kunnen we een inschatting maken op grond van de gemiddelde schuld van een particulier in 2021. Deze betrof €37.359,- (bron NvvK). Dit als uitgangspunt nemend, gaat de compensatie van de gedupeerden gepaard met een bedrag van €1.531.719,-.

Voordeel van deze mogelijkheden is dat bij de gedupeerden de schuldenlast (aanzienlijk) wordt verminderd, dan wel er een financieel vangnet wordt geboden. Een eventueel resterend deel kan mogelijk via een schuldsaneringstraject worden afgehandeld.

Het is moeilijk om hierin de juiste overweging te maken. Bij mogelijkheid 3 geldt dat het niet voor iedere gedupeerde al mogelijk is om vast te stellen wat de schuld op dit moment is. Dit komt omdat het onderzoek naar bewindvoerder De Beer nog lopende is en gegevens van individuele dossiers nog niet vrijgegeven zijn. Daarnaast compenseert dit ook (gedeeltelijk) schulden waar de gedupeerde zelf verantwoordelijk voor is en die de reden zijn waarom de persoon onder bewind is komen te staan. Door de schuldenlast weg te nemen wordt ook dat stukje verantwoordelijkheid en de handvaten die een schuldsaneringstraject biedt met oog op financiële coaching weggenomen. We zijn van mening dat dit op de lange termijn de gedupeerden niet helpt.

Voor mogelijkheid 4 geldt eveneens dat het op dit moment niet te bepalen is wat de schuldenlast per gedupeerde is en daarmee ook niet de hoogte van de renteloze lening. Aansluitend daarop hebben we vanuit de Wet financiering decentrale overheden (Fido) geen mogelijkheden als gemeente om leningen of garanties te verstrekken. Daarnaast biedt dit op individueel niveau geen duurzame oplossing uit de schulden voor de gedupeerden.

Mogelijkheid 4: noodfonds voor renteloze leningen

De gemeente kan ervoor kiezen om een noodfonds in het leven te roepen. Uit dit fonds kan geput worden om renteloze leningen te vertrekken aan de gedupeerden voor de schuldenlast die zij hebben.

We kunnen nu nog niet exact bepalen welke financiële middelen hiermee gepaard gaan. Wel kunnen we een inschatting maken op grond van de gemiddelde schuld van een particulier in 2021. Deze betrof €37.359,- (bron NvvK). Dit als uitgangspunt nemend, gaat de compensatie van de gedupeerden gepaard met een bedrag van €1.531.719,-.

Geen aanvullende ondersteuning

Mogelijkheid 5: niets doen

De gemeente kan ervoor kiezen om geen aanvullende ondersteuning te bieden aan de gedupeerden. Het blijft dan bij de reeds geboden ondersteuning, zoals de bijzondere bijstand.

Er is al ondersteuning geboden aan de gedupeerden. Deze steun is in lijn met wat buurgemeenten Meierijstad en Bernheze hebben verleend. Door hierbij te blijven worden de verschillen tussen de gemeenten niet vergroot.

Dit komt niet tegemoet aan het pleidooi van de Raad om de gedupeerden extra te ondersteunen en te zoeken naar geschikte mogelijkheden daarvoor.

voordelen

nadelen

voordelen

nadelen

voordelen

nadelen

Er is nadrukkelijk voor gekozen om bij bovenstaande niet te spreken over 'schade'. Het is namelijk lastig om dit begrip te definiëren en er concrete vorm aan te geven. Onder schade valt namelijk niet alleen de financiële benadeling van de gedupeerden. Er kan ook sprake zijn van emotionele schade of schade als gevolg van het verlies van tijd of gezondheidsontwikkelingen die mogelijk toe te leiden zijn naar het handelen van De Beer. Het is lastig te bepalen welke schade één op één toe te wijzen is aan het handelen van De Beer, daarnaast moet dit per casus specifiek bepaald worden. Over deze kennis beschikken we als gemeente niet. Het is de rechter die daarin bevoegd is en beschikt over de rekenformules om hieraan concreet vorm te geven.

Algemene kanttekeningen

Bij al de aangedragen mogelijkheden zijn naast de benoemde voor- en nadelen ook algemene kanttekeningen te plaatsen:

- We zijn als gemeente geen partij in deze zaak. Tussen bewindvoerder De Beer en de gedupeerden loopt een civielrechtelijke procedure. Wij als gemeente handelen vanuit het publiekrecht.
- Door schuldenlast te compenseren hebben de gedupeerden een geringer financieel, en daarmee procesbelang in een strafrechtelijke zaak tegen bewindvoerder De Beer. Er is dan immers al (gedeeltelijk) tegemoetgekomen aan de financiële schade. Daar is De Beer dan mee geholpen. Dit kunnen we als gemeente ondervangen door bij de compensatie van de schuldenlast aan te geven dat het een voorschot is waarbij we dit bedrag terugvragen op het moment dat de gedupeerde uit de civielrechtelijke procedure een schadevergoeding ontvangt. Wij zijn echter van mening dat we de gedupeerden hiermee benadelen. De civielrechtelijke procedure kan namelijk lang duren en al die tijd blijft de claim van de gemeente hen achtervolgen. Zij moeten na afloop alsnog aan ons geld terugbetalen. Mogelijk is dit geld al aan andere zaken uitgegeven en hebben deze personen opnieuw een probleem.
- Aanvullende ondersteuning aan de gedupeerden heeft een risico op precedentwerking bij mogelijke toekomstige casussen van onjuist handelen door een bewindvoerder.
- De gemeente maakt extra kosten. Deze kosten kan zij niet verhalen op de bewindvoerder in een strafrechtelijke procedure. Officieel is de gemeente namelijk geen directe belanghebbende in het proces. Het geschil doet zich namelijk voor tussen de gedupeerde en de bewindvoerder. De gemeente is daarin geen partij, zeker ook niet omdat zij de bewindvoerder zelf niet aanstelt.
- Deze mogelijkheden gaan enkel uit van een oplossing voor de gedupeerden met schulden. Er is echter ook een groep die zonder schulden onder bewind stond bij bewindvoerderskantoor De Beer of die gebruik maakten van zijn dienstverlening als budgetbeheerder of budgetcoach. Bij budgetbeheer doorloopt een individu een proces wat zeer veel lijkt op onder bewind staan, maar gebeurt dit op vrijwillige basis, zonder tussenkomst van de rechter. Bij budgetcoaching gaat het om een traject waarbij iemand zelf zijn of haar financiën blijft beheren, maar er iemand meekijkt die helpt overzicht en inzicht te krijgen en die meekijkt bij het aanvragen van regelingen etc..

Deze groep personen wordt met bovenstaande ondersteuningsmogelijkheden niet geholpen. Iedere vraag vanuit een gedupeerde zal in hun geval individueel beoordeeld moeten worden, conform objectieve criteria. Wij kunnen alleen helpen vanuit onze bevoegdheden vanuit wet- en regelgeving en deze reiken enkel tot de personen met financiële schulden. Gedupeerden zonder schulden kunnen voor hun (emotionele) schade enkel een beroep doen op een civielrechtelijke procedure waarbij de rechter de schade beoordeelt.

Op dit moment zijn we niet bekend met inwoners uit onze gemeente die onder budgetbeheer of budgetcoaching stonden bij bewindvoerderskantoor de Beer en als gevolg van zijn handelen nu gedupeerd zijn. In reactie op de diverse gemeentelijke oproepen in de media en de informatieve bijeenkomsten hebben enkel inwoners die onder bewind staan zich gemeld. Mochten in een later stadium zich alsnog inwoners melden die onder deze categorie vallen dan maken we voor hen een separate afweging in de geest van de ondersteuning die is geboden voor de gedupeerden onder bewind.

- Het bieden van ondersteuning heeft mogelijk invloed op de toeslagen van de gedupeerden. Als de gemeente de compensatie voor het totaalbedrag of het totaalbedrag voor de maandelijkse aflossingen bij schuldsanering (mogelijkheid 2) in één keer betaald, is het aannemelijk dat dit door de belastingdienst wordt aangemerkt als een gift en daarmee bij het vermogen van de gedupeerde wordt geteld. In dat geval heeft het geen gevolg voor de toeslagen van de gedupeerde, zolang als deze niet boven een bepaalde vermogensgrens uitkomt. Dit is echter op dit moment niet te garanderen. Daarvoor moet per gedupeerde inzichtelijk zijn wat het eigen vermogen is en welke toeslagen deze persoon ontvangt. Toeslagen kennen namelijk ieder een andere vermogensgrens. Omdat nog niet alle informatie over de gedupeerden is vrijgegeven door de rechtbank kunnen we daar op dit moment geen duidelijkheid over geven.

6. Financiën

Tot op heden heeft de gemeente al kosten gemaakt om de gedupeerden van Bewindvoerderskantoor De Beer te compenseren. Het betreft het bedrag zoals vermeld onder punt 3. De eerder genomen stappen zijn ingezet vanuit het reguliere proces en daarmee gedekt uit reguliere budgetten. Eventuele overschrijdingen van deze budgetten worden beoordeeld in algemeenheid van deze budgetten en de algemene ontwikkeling daarop.

Indien er wordt gekozen om extra ondersteuningsmaatregelen te treffen voor deze gedupeerden vanuit de categorie 'terugdringen misgelopen gemeentelijke dienstverlening' dan kan dit worden gemeld als een incidenteel nadeel in de tweede afwijkingenrapportage 2022. Vervolgens wordt dit door middel van het daarbij horende proces voorgelegd aan de Raad bij de bestuursrapportage. Nadat de Raad deze middelen beschikbaar heeft gesteld, kan worden overgegaan tot compensatie aan gedupeerden die in aanmerking komen voor deze ondersteuning.

Als er besloten wordt om de financiële schuldenlast te compenseren via mogelijkheid drie of vier dan is het advies om dit – gezien de hoogte van het bedrag – via een separaat traject voor te leggen aan de Raad.

Bijlage 1

Onderstaande antwoorden zijn hoofdzakelijk afkomstig uit de schriftelijke antwoorden die voormalig Minister Dekker van Rechtsbescherming in april 2020 formuleerde, mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid en de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, op vragen van de SP en CDA over stelende bewindvoerders.

Belangrijk om vooraf te weten is dat bij de beantwoording er een onderscheid wordt gemaakt tussen twee soorten van bewind:

1. Beschermingsbewind(voerders): een beschermingsbewindvoerder kan worden aangesteld als iemand zijn vermogensrechtelijke belangen zelf niet langer kan behartigen. Aanleiding kan zijn een lichamelijke of geestelijke toestand, of verkwisting dan wel het hebben van problematische schulden
2. Wsnp-bewind(voerders): de Wsnp-bewindvoerder behartigt de belangen van de schuldeisers en houdt toezicht op de schuldenaar.

Beschermingsbewind is een vorm van financieel-administratief beheer voor wie daartoe zelf niet in staat is, terwijl Wsnp-bewind een insolventieprocedure is die moet leiden tot een maximale uitkering aan de schuldeisers en waarbij de schuldenaar zich aan allerlei strenge verplichtingen moet houden. In beide gevallen is er toezicht door respectievelijk de kantonrechter en de insolventierechter aan wie de bewindvoerder verantwoording dient af te leggen.

Vraag: Wie stelt de bewindvoerder aan?

De kantonrechter heeft de verantwoordelijkheid om bij individuele zaken de beschermingsbewindvoerder aan te stellen. Dit doet de rechter pas als uit de controle van het Landelijke Kwaliteitsbureau Curatoren, Beschermingsbewindvoerders en Mentoren (Hierna te noemen, CBM) blijkt dat degene voldoet aan de kwaliteitseisen. Het blijft ook de verantwoordelijkheid van de kantonrechter om toezicht op de bewindvoerder te houden bij individuele zaken. De jaarlijkse controle (handhaving) of de bewindvoerder nog steeds voldoet aan de kwaliteitseisen, is een taak van het Landelijk Kwaliteitsbureau (hierna LKB). Het LKB is gevestigd bij de rechtbank Oost-Brabant.

Wat de schuldsaneringsregeling aangaat, is het de insolventierechter die een Wsnp-bewindvoerder benoemt uit het register van de Raad voor Rechtsbijstand. Een inwoner die verzoek doet om te worden toegelaten tot de schuldsanering heeft dus zelf geen invloed op de keuze van de Wsnp-bewindvoerder. Om in het register van benoembare Wsnp-bewindvoerders te kunnen worden opgenomen moet men aan allerlei opleidings- en kwaliteitseisen voldoen. Omdat de rechter bij het overgaan tot schuldsanering iemand in een afhankelijke positie plaatst ten opzichte van de Wsnp-bewindvoerder die de boedel beheert, is het toezicht op juist handelen door de rechter-commissaris in het leven geroepen.

Gemeenten stellen zelf in beide trajecten dus niet de bewindvoerder aan. Wel is het zo dat de gemeente bij de rechtbank zelf of aan de schuldenaar advies kan geven over een volgens haar passende bewindvoerder. Dit kan vervolgens ter overweging worden meegenomen bij de uiteindelijke beslissing. De kantonrechter of insolventierechter hoeft dit advies echter niet op te volgen.

[De Beer was aangesteld als beschermingsbewindvoerder.](#)

Vraag: Hoe wordt er toezicht gehouden op de kwaliteit van de bewindvoerder?

Enmaal benoemd moeten alle professionele beschermingsbewindvoerders jaarlijks aantonen dat zij aan de kwaliteitseisen voldoen, onder meer door een verslag van een accountant te overleggen. Deze toets op de kwaliteitseisen gebeurt door de LKB. Om benoemd te kunnen worden, moeten kandidaten daar een toelatingsverzoek indienen. Na toelating moeten beschermings-bewindvoerders jaarlijks een handhavingsverzoek indienen bij het LKB. Door de introductie van de kwaliteitseisen heeft de rechtspraak beter zicht gekregen op de kwaliteit van beschermingsbewindvoerders. Als een beschermingsbewindvoerder door het LKB of een kantonrechter op een rechtbank onbetrouwbaar wordt geacht, zal deze niet door de kantonrechter worden benoemd.

Vraag: Waar kunnen mensen terecht met klachten over bewindvoerders?

Als een cliënt van een beschermingsbewindvoerder of bijvoorbeeld naaste familie van de cliënt een klacht hebben over een bewindvoerder, kunnen zij die indienen bij de bewindvoerder zelf. De beschermingsbewindvoerder is verplicht daarvoor een klachtenregeling hebben. Als de bewindvoerder is aangesloten bij een branchevereniging, kan ook daar een klacht worden ingediend. Het staat een cliënt en bijvoorbeeld zijn naaste familie daarnaast vrij om de rechter te benaderen met een klacht.

Voor de schuldsaneringsregeling geldt dat een klacht kan worden ingediend bij de rechter-commissaris over het handelen of nalaten van de Wsnp-bewindvoerder op grond van artikel 317 van de Faillissementswet. Dat kan door de schuldenaar zelf, maar ook door ieder van de schuldeisers. Daarnaast heeft Bureau Wsnp van de Raad voor Rechtsbijstand een Gedragscode voor Wsnp-bewindvoerders ontwikkeld en een klachtenregeling aan de hand waarvan men zich ook kan vervoegen bij de Raad voor Rechtsbijstand.

Vraag: Indien er geld van een persoon onder bewind is ontvreemd, hoe is dan geborgd dat de gedupeerde cliënten hun geld terugkrijgen en wat is de positie van de cliënten indien de bewindvoerders het geld reeds vergokt hebben?

Beschermingsbewindvoerders die hun cliënten schade berokkenen, kunnen per zaak worden aangepakt, maar de rechter kan ook maatregelen nemen in alle dossiers die een beschermingsbewindvoerder heeft. Als een beschermingsbewindvoerder zijn cliënt schade berokkent, is hij hiervoor aansprakelijk en kan de cliënt, maar bijvoorbeeld ook zijn naaste familie, de rechter verzoeken om de beschermings-bewindvoerder te ontslaan. De rechter kan de beschermingsbewindvoerder ook ambtshalve ontslaan, bijvoorbeeld op basis van klachten. Verder kan de rechter de beschermingsbewindvoerder zo nodig in al diens dossiers ontslaan. Het onderzoek van de rechtbank naar de beschermingsbewindvoerder vindt plaats binnen het lopende toezicht op het functioneren van de beschermingsbewindvoerder. Ook het verzoek tot ontslag van de beschermingsbewindvoerder wordt behandeld binnen het lopende toezicht.

Aan het indienen van een dergelijk verzoek zijn dan ook in beginsel geen kosten verbonden. Als de beschermingsbewindvoerder wordt ontslagen moet hij een eindrekening en -verantwoording opmaken. Wanneer de cliënt of opvolgend beschermingsbewindvoerder bezwaar heeft tegen de eindrekening en -verantwoording, bijvoorbeeld vanwege het vermoeden van fraude, kan de rechter de schade vaststellen die de ontslagen beschermingsbewindvoerder aan de cliënt heeft berokkend, bijvoorbeeld doordat de beschermingsbewindvoerder geld van de cliënt heeft vergokt. Vervolgens kan de rechter de opvolgend beschermingsbewindvoerder de opdracht geven om de schade te verhalen op de ontslagen beschermingsbewindvoerder.